

SENAT UL

36. SEJA

Številka: 031-3/2025

Datum: 25. 3. 2025

7. TOČKA: Smernice za usklajevanje poklicnega, študijskega in zasebnega življenja ter daljših odsotnosti zaposlenih oseb ter študentov in študentk

Predlagatelj gradiva: Univerzitetna služba za kakovost in podporo strateškemu upravljanju

Poročevalec: prof. dr. Ksenija Vidmar Horvat, prorektorica

Priloga:

- Smernice za usklajevanje poklicnega, študijskega in zasebnega življenja ter daljših odsotnosti zaposlenih oseb ter študentov in študentk

OBRAZLOŽITEV:

Na Univerzi v Ljubljani (v nadaljevanju UL) se zavedamo pomembnosti usklajevanja poklicnega oz. študijskega in zasebnega življenja za zagotavljanje dobrega počutja, motivacije in produktivnosti zaposlenih oseb ter študentk in študentov. Delovna skupina, sestavljena iz različnih članov UL, je oblikovala niz smernic in jih uskladila z različnimi deležniki akademske skupnosti. Smernice izhajajo iz Načrta enakosti spolov (NES) UL (2022–2027) ter predstavljajo priporočilni dokument za izvajanje aktivnosti NES, katerega cilj je ustvarjanje podpornega delovnega oz. študijskega okolja. Oblikovane so znotraj obstoječe pravne ureditve in ne ustvarjajo dodatnih pravic in obveznosti, kar velja tako za zaposlene osebe kot za študente in študentke.

Smernice vključujejo priporočila za naslednja področja: Usklajevanje delovnih obveznosti s starševskimi oz. skrbstvenimi obveznostmi do drugih družinskih članov; Upoštevanje zakonskih možnosti usklajevanja poklicnih in zasebnih obveznosti in seznanjanje zaposlenih oseb z njimi; Vključevanje v delovni oz. študijski proces po daljši odsotnosti; Karierno in študijsko napredovanje z vidika usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja in Zbiranje podatkov.

Predlog sklepa:

SKLEP ŠT. 7.:

Senat UL sprejme Smernice za usklajevanje poklicnega, študijskega in zasebnega življenja ter daljših odsotnosti zaposlenih oseb ter študentov in študentk, kot sledi iz priloge.

Smernice za usklajevanje poklicnega, študijskega in zasebnega življenja ter daljših odsotnosti zaposlenih oseb ter študentov in študentk

[NELEKTORIRANO BESEDILO]

Na Univerzi v Ljubljani se zavedamo pomembnosti usklajevanja poklicnega oz. študijskega in zasebnega življenja za zagotavljanje dobrega počutja, motivacije in produktivnosti zaposlenih oseb ter študentk in študentov. V tem kontekstu smo za članice univerze oblikovali niz smernic, ki naslavljajo ključna področja in zagotavljajo podporo vsem članom in članicam akademske skupnosti.

Smernice so v pomoč zaposlenim osebam ter študentom in študentkam pri učinkovitem usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja ter nemotenem in uspešnem kariernem napredovanju. Verjamemo, da bodo prispevale k ustvarjanju spodbudnega in podpornega okolja na Univerzi v Ljubljani, kjer lahko zaposlene osebe ter študenti in študentke učinkovito usklajujejo svoje delovne oz. študijske in skrbstvene obveznosti, dosegajo svoje karierne in študijske cilje ter prispevajo k skupnemu uspehu akademske skupnosti.

Smernice so namenjene zagotavljanju enakih možnosti za vse in preprečevanju negativnih vplivov daljših odsotnosti na karierni razvoj in študijsko uspešnost. Vključujejo ukrepe, ki omogočajo prožnost pri izpolnjevanju delovnih in študijskih obveznosti, podpirajo ponovno vključevanje po daljši odsotnosti ter spodbujajo karierno oz. študijsko napredovanje ob upoštevanju starševskih oz. skrbstvenih obveznosti.

Smernice spodbujajo odprto in transparentno komunikacijo med zaposlenimi osebami, študenti, študentkami in vodstvom. Zavedamo se, da se vsakdo sooča s svojimi edinstvenimi izzivi, ki vplivajo na usklajevanje zasebnih in delovnih obveznosti, zato si prizadevamo ustvariti okolje, v katerem zaposlene osebe ter študenti in študentke proaktivno delijo svoje potrebe, skrbi in morebitne omejitve, ki se pojavljajo v povezavi z delovnimi in študijskimi obveznostmi. Hkrati spodbujamo transparentno in odgovorno odzivanje na pobude, da bi skupaj našli rešitve za prilagoditev delovnih in študijskih obveznosti.

Smernice so priporočilni dokument, katerega cilj je ustvarjanje podpornega delovnega oz. študijskega okolja, ki se odziva na trenutne potrebe zaposlene osebe oz. študenta in študentke glede usklajevanja poklicnega oz. študijskega in zasebnega življenja. Oblikovane so znotraj obstoječe pravne ureditve in ne ustvarjajo dodatnih pravic in obveznosti, kar velja tako za zaposlene osebe kot za študente in študentke. Tam, kjer se smernice dotikajo varovanja osebnih podatkov, naj se članice zavedajo spoštovanja pravne ureditve varstva osebnih podatkov ter v primerih, kjer je treba, pridobijo privolitev vpletene osebe oziroma ustrezno pravno podlago za nadaljnjo obdelavo osebnih podatkov.

Smernice izhajajo iz Načrta enakosti spolov Univerze v Ljubljani (2022–2027), ki vključuje naslednja področja:

1. Usklajevanje delovnih obveznosti s starševskimi oz. skrbstvenimi obveznostmi do drugih družinskih članov: Spodbujamo prilagodljivost pri načrtovanju in izpolnjevanju delovnih in študijskih obveznosti ter ob nenadnih spremembah v zasebnih okoliščinah.

2. Upoštevanje zakonskih možnosti usklajevanja delovnih in zasebnih obveznosti in seznanjanje zaposlenih oseb z njimi: Prizadevamo si, da so vse zaposlene osebe ter študenti in študentke dobro obveščeni o zakonskih pravicah in možnostih za usklajevanje delovnih oz. študijskih in zasebnih obveznosti. Smernice vključujejo ukrepe za informiranje, dostop do informacijskih virov, organizacijo delavnic in sodelovanje s strokovnjaki.

3. Vključevanje v pedagoško, raziskovalno in strokovno delo po vrnitvi s starševskega dopusta, nege drugega družinskega člana ali po daljši odsotnosti z dela zaradi bolezni: Spodbujamo zagotavljanje podpore pri ponovnem vključevanju v pedagoško, raziskovalno in strokovno delo po daljši odsotnosti in s tem preprečevanje kariernega in študijskega nazadovanja, vključno z individualnimi načrti vključevanja, neformalnim mentorstvom in prilagoditvami delovnih oz. študijskih obveznosti, v skladu z zakonskimi možnostmi.

4. Karierno in študijsko napredovanje z vidika usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja: Zavedamo se, da je karierno in študijsko napredovanje ključno za osebni in strokovni razvoj, zato spodbujamo prilagoditve, ki omogočajo usklajevanje kariernih oz. študijskih ciljev z zasebnimi obveznostmi, med drugim tudi prožnejše izvajanje habilitacijskih pogojev, podporo pri financiranju mobilnosti ipd.

5. Zbiranje podatkov: Ukrepi v okviru tega področja so namenjeni zbiranju in analiziranju podatkov, ki omogočajo boljše razumevanje potreb in izzivov zaposlenih oseb ter študentov in študentk pri usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja ter odzivanje nanje.

SMERNICE

1. Usklajevanje delovnih in študijskih obveznosti s starševskimi oz. skrbstvenimi obveznostmi

- **Prožnost pri delu:** Za zaposlene osebe s starševskimi in skrbstvenimi obveznostmi spodbujamo prilagoditve delovnih obveznosti, še posebej ob nenadnem povečanju skrbstvenih obveznosti, kjer je pomembna hitra odzivnost. Posebno pozornost namenjamo tistim, ki so še posebej obremenjeni zaradi starševskih in skrbstvenih obveznosti, na primer starši predšolskih otrok, otrok s posebnimi potrebami ipd. Spodbujamo fleksibilnost glede delovnega časa in delo na daljavo, kadar je to izvedljivo, in o tem informiramo zaposlene ter študente in študentke.
- **Prožnost pri študiju:** Za študente in študentke s starševskimi oz. skrbstvenimi obveznostmi spodbujamo prilagoditve opravljanja študijskih obveznosti, kadar je to izvedljivo, še posebej ob nenadnem povečanju skrbstvenih obveznosti.
- **Podpora duševnemu zdravju:** Zagotavljamo dostop do virov in podpore duševnemu zdravju, ki lahko pomagajo zaposlenim osebam ter študentom in študentkam pri usklajevanju delovnih in zasebnih obveznosti (za študente in študentke v okviru psihosocialne svetovalnice; za zaposlene osebe v obliki informacij glede možne podpore (seznam klicnih števil ipd.)). Spodbujamo oblikovanje podpornih skupin in drugih oblik samopomoči pri iskanju virov za svetovanja, izmenjavo izkušenj ipd.
- **Izobraževanja in usposabljanja:** Za vodje in druge zaposlene osebe spodbujamo organiziranje različnih oblik informiranja, izobraževanja oz. usposabljanja, s katerimi jih

ozaveščamo o pomembnosti usklajevanja delovnih in zasebnih obveznosti ter o ukrepih, ki jih lahko sprejmejo za podporo zaposlenim osebam ter študentkam in študentom s starševskimi oz. skrbstvenimi obveznostmi. Usposabljanja lahko med drugim vključujejo področja učinkovite izrabe časa, obvladovanja stresa, konfliktov in drugih pristopov za ohranjanje in izboljševanje fizičnega pa tudi psihičnega zdravja. Priporočamo tudi ozaveščanje vodij, s ciljem, da prepoznajo potrebe zaposlenih in se, v kolikor delovni proces to omogoča in je to v okviru pravnih možnosti, prilagodijo potrebam posameznih zaposlenih oseb s starševskimi oz. skrbstvenimi obveznostmi.

- **Redno preverjanje in izboljševanje ukrepov:** Redno preverjamo učinkovitost obstoječih ukrepov za usklajevanje delovnih in zasebnih obveznosti ter jih na podlagi povratnih informacij zaposlenih oseb ter študentk in študentov po potrebi prilagajamo in izboljšujemo.

2. Upoštevanje zakonskih možnosti usklajevanja delovnih in zasebnih obveznosti

- **Pravice do prilagoditev za zaposlene osebe:** Vse zaposlene osebe ter študente in študentke obveščamo o zakonskih pravicah, kot so skrajšan delovni čas ali skrbstveni dopust, oziroma za študente in študentke pravice, povezane s študijskim procesom oz. obveznostmi (prilagoditve ipd.) vsaj enkrat letno oz. ob vsaki zakonski spremembi.
- **Podpora in svetovanje za zaposlene osebe:** Organiziramo redne informativne dogodke in omogočamo dostop do svetovalcev za dodatna vprašanja o zakonskih možnostih, še posebej o zakonskih spremembah, ki vplivajo na njihove pravice in možnosti usklajevanja delovnih in zasebnih obveznosti.
- **Podpora ob zaposlitvi:** Novo zaposlena oseba prejme informacijski paket, ki vključuje vse relevantne informacije o zakonskih možnostih glede usklajevanja delovnih in zasebnih obveznosti.
- **Uvodni seminarji za študente in študentke:** Na začetku študijskega leta organiziramo seminarje, kjer se študenti in študentke seznani z zakonskimi možnostmi glede usklajevanja študijskih in zasebnih obveznosti ter z obstoječimi viri informacij, kot so Info študent, Karierni center, Pisarna varuha študentov, Srčna UL ipd.
- **Podpora študentom in študentkam:** Staršem oz. skrbnikom in skrbnicam omogočamo pogovor, kjer prepoznamo njihove potrebe in predlagamo ukrepe, ki so potrebni za prilagoditev študijskega procesa, kjer je to možno in je v skladu z zakonskimi podlagami.

3. Vključevanje v delovni oz. študijski proces po daljši odsotnosti

- **Postopna reintegracija za zaposlene osebe:** Ob vrnitvi po daljši odsotnosti spodbujamo postopno vključitev v delo, začetno prilagoditev obveznosti, na primer po pogovoru z delavcem ob vrnitvi. Če je mogoče, spodbujamo fleksibilne delovne ureditve, kot so prilagodljiv delovni čas, delo na daljavo in postopno povečevanje delovnih obveznosti, da se omogoči lažji prehod nazaj v delo.
- **Karierna podpora:** Zaposlenim osebam po vrnitvi nudimo pomoč pri izpolnjevanju kariernih ciljev (na primer glede habilitacije, kariernega napredovanja ipd.), ki so bili morda začasno prekinjeni zaradi odsotnosti.
- **Načrti vključevanja za zaposlene osebe:** Spodbujamo oblikovanje načrtov vključevanja, ki upoštevajo specifične naloge in cilje zaposlenih oseb ter vključujejo jasne korake in časovnice za ponovno vključitev v delo (na primer pogovor z nadrejeno osebo po vrnitvi s porodniškega/starševskega dopusta glede možnih prilagoditev dela ipd.).
- **Podpora študentom in študentkam ob vrnitvi po daljši odsotnosti:** Študentom in študentkam nudimo pomoč po vrnitvi, na primer s pogovorom glede njihovih potreb in morebitnih prilagoditev pri študiju v okviru predpisov za nemoten prehod nazaj v študijski proces in uspešno usklajevanje študijskih in starševskih oz. skrbniških obveznosti. Če je

potrebno in izvedljivo, spodbujamo prilagodljive študijske ureditve, kot so prilagodljive oblike opravljanja obveznosti glede predavanj in vaj ter postopno povečevanje študijskih obveznosti. Če je pri posameznem predmetu to možno, omogočamo študentom in študentkam, da zaradi skrbstvenih obveznosti obvezno prisotnost nadomestijo z različnimi nalogami, projektnim delom ipd.

4. Karierno oz. študijsko napredovanje

- **Prilagodljivi habilitacijski pogoji za pedagoge in pedagoginje ter raziskovalce in raziskovalke:** Zaposlenim staršem oz. skrbnikom in skrbnicam do morebitne uveljavitve novih habilitacijskih meril UL (v povezavi z novimi merili NAKVIS (1. 1. 2025)) omogočamo alternativne načine nadomeščanja pogoja trimesečnega gostovanja na tuji instituciji z različnimi drugimi oblikami pedagoškega in znanstvenoraziskovalnega mednarodnega sodelovanja, kot so: sodelovanje v mednarodnih projektih, udeležba na mednarodnih konferencah, sestankih, predavanja na tujih institucijah, mednarodno sodelovanje preko virtualnih projektov ter drugih znanstvenoraziskovalnih in pedagoških projektov.
- **Karierno napredovanje strokovnega osebja:** Spodbujamo prilagoditve pri doseganju kariernih ciljev, ki upoštevajo usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, kot so fleksibilni delovni pogoji. Strokovnemu osebju nudimo podporo ter omogočamo dostop do izobraževanj in usposabljanj za karierno napredovanje.
- **Podpora za mobilnost za pedagoško, raziskovalno ter strokovno osebje:** Informiramo o možnih virih financiranja in zagotavljamo sredstva za gostovanja v tujini. Pri pedagogih in pedagoginjah ter raziskovalcih in raziskovalkah spodbujamo prednostno obravnavo pri dodeljevanju sredstev za mobilnost tistih zaposlenih oseb s starševskimi oz. skrbstvenimi obveznostmi, ki še nimajo izpolnjenega pogoja trimesečnega bivanja v tujini oz. še niso dosegli najvišjega pedagoškega oz. znanstvenoraziskovalnega naziva.
- **Podpora pri študijskem napredovanju za študente in študentke s starševskimi oz. skrbniškimi obveznostmi:** Zagotavljamo informacije oz. svetovanje študentom in študentkam staršem oz. skrbnikom in skrbnicam pri študijskem napredovanju, vključno z možnostmi za mobilnost za tiste, ki želijo pridobiti mednarodne študijske izkušnje.
- **Razvoj kariernih načrtov:** Spodbujamo razvoj kariernih načrtov, ki upoštevajo osebne in zasebne okoliščine ter omogočajo prilagoditve glede na specifične potrebe zaposlenih oseb ter študentk in študentov.
- **Mentorstvo in svetovanje:** Spodbujamo vzpostavitev sistema mentorstva in svetovanja, kjer lahko izkušeni akademiki in akademičarke ter svetovalci in svetovalke nudijo podporo pri doseganju akademskih ciljev in napredovanju zaposlenih oseb ter pri doseganju študijskih ciljev študentov in študentk.

5. Zbiranje podatkov

- **Sistematično zbiranje podatkov:** Na ravni članic in univerze redno letno izvajamo analize razpoložljivih podatkov, periodično (po potrebi) pa anketiranje za prepoznavanje potreb zaposlenih oseb ter študentov in študentk pri usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja.
- **Redna evalvacija:** Ukrepe prilagajamo na podlagi povratnih informacij zaposlenih oseb ter študentov in študentk, da so čim bolj učinkoviti in ustrezni.

Skrbnik Smernic: Pisarna za enakost in vključevanje (<https://www.uni-lj.si/univerza/enakost-in-vkljucjevanje>).